

«Baskismora eboluzionatu behar dugu gehiago»

(Pitillas, 1970). Zuzenbidean lizentziatua. PSNko idazkari nagusia. Nafarroako Gobernuko lehendakariorde izan da legealdi honetan. 2012ko ekainaren 15ean Yolanda Barcina presidenteak UPNko gobernu baten krisiaren ondorioz kanporatu zuen. Pentsa liteke, nafar politikaren aro berri baten zorian gaudela, edota PSNren jitea azken hogeita hamar urteetako bera dela.

| MIKEL ASURMENDI |

Argazkiak: Dani Blanco

NAFARROAKO PARLAMENTURAKO hauteskunde zerrendan bederatzigarren postuan joan zen 2007an. Alabaina, ondoren, gorabeherak izan ziren alderdian (PSN), eta idazkari nagusi hautatua izan zen: “Ilusioz hartu nuen kargua, alderdiaren barne egitura gaurkotzeko, bere antolaketa baliagarri bihurtzeko, pertsona arbuiatuen alde egiteko, hau da, langileriaren eta klase ertainen alde. Are arrazoi gehiagoz orain, krisia dela eta”, erran digu.

PSN alderdia ahul dago. Besteak beste, bere iragan asaldatuaren eta zurrunbilotsuaren ondorioz.

Egia da, une honetan ez gaude egoera onenean, 2011n ez genituen emaitza onenak jaso, urte oso txarra izan zen, baina hau ez da alderdi ahula. Egitura sendoa dauka, alkate eta zinegotzi asko. Espainia eta Nafarroa gobernatu dituen alderdi baten indarra dauka. Indarra bere printzipioetan eta baloreetan oinarritzen dituena, nafar gizarte gehiengoaren printzipioak. PSN nafar alderdia da.

Ez da Trantsizioko alderdi hura, halere. Autodeterminazio eskubidearen aldekoa zen hura, besteak beste.

Gurea, bistan denez, marko instituzionala defendatzen duen alderdia da. 1982az geroztiko alderdi sozialistak argi dauka zein den ekiteko markoa: Nafarroako Foru Erkide-

«Ni Gallardon baino zuhurrago nintzateke presoen gaian»

ETAk jarduera armatua bukatutzat eman zuen orain urtebete luze. Zein da urte horretako balorazioa?

Askatasun handiagoko etapa zabaldu da, lasaitasun gehiago dago, terrorismoaren zigorrik gabe. Baina asko dago lantzeko. Elkarbizitzan aldi luzea dugu betetzeko. 50 urteko krimen eta estortsioa ez dira gainditzen erraz. Eta gainditu behar da, baina egiazko memorian eta justizian oinarrituta, koherentziaz. 36koaz egia eta justizia eskatzen ari bagara, fenomeno honen gainean berdin. Ezin da pertsona hil duena eta biktima parekatu. Terroristak izen-abizenak ditu eta biktimak ere. Terrorista, terrorista da. Besterik da egoera gainditzeko bokazioa izatea. Gainditu bai, baina egiaren gainean oinarrituta.

Ezker abertzaleak egindakoa ez da gutxi halere.

Inportantea da. Baina asko falta zaio egiteko eta ibiltzeko, baina onartu behar da hesi asko gainditu duela, baina...

Baina, zer falta da?

Balore demokratikoak hobeto asumitzea, intentsitate handiagoz, uste dut hori eskas duela oraindik.

Presoen eskubideen bidean ere urrats gehiago eman litezke.

Presoen tratamendua norbanakoen da, eta preso bakoitzaren borondatearen arabera. Espe-txe erregimenak jartzen dituen baldintzak asumitzeko prest bada-go, abantailak baliatzeko, bada

aurrera. Baina norbaitek preso kolektiboaren izenean zerbait egin nahi badu, oker dabil. Presoa zigor indibiduala daukan pertsona da, beraz, tratamenduak ere indibiduala behar du. Baldintzak ematen badira behintzat.

Bilboko azken manifestazioak zer iradoki dizu?

Errespetua.

Eta manifestazioaren ostean Espainiako Justizia ministro Ruiz Gallardonon adierazpenek? ETA deseginda ere espetxe politika ez dela aldatuko esatea, alegia.

Maximalismoak sobran daude gai hauetan. Ni Ruiz-Gallardon baino zuhurrago nintzateke presoen gaian.

goa Espainiaren barruan. Trantsizio-ko PSOEk beste ñabardurak izan zituen gaurko alderdiaren aldean.

PSNk akatsak egin dituela onartu omen dituzu pribatuan, baieztatzen al duzu hori publikoki?

Akatsak alderdi guztiek egin ditugu, baita PSOEk eta PSNk ere gobernuan nahiz oposizioan izan direnean. Egia da, hemen une erabakigarri zenbaitetan alderdi irmoagoa izan behar genuen UPNrekiko. Baina, egia da, terrorismoak baldintzatuak izan gabela. Terrorismoak ekimen politikoa markatu du urtetan, eta hainbat gaietan bestera jokatzen eragotzi digu. Guretzat, lehenik askatasuna eta demokrazia egon dira auzian, eta gero gainerakoak. Hartara, sintonia gehiago zegoen UPNrekin gainontzeko alderdiekin baino, batez ere nazionalismoaren esparrukoekin.

Artean, PSN eskuinaren menpe geratu da, UPNren menpeko.

Ez. Inola ere ez. Adibide praktikoa bat emanen dizut: Parlamentuko bozeramaleak iruzur fiskalaren aurkako legea aurkeztu du, eta guk lege alternatiboa aurkeztu dugu. Ekimenak direla medio ezagutuko dituzu.

Cervera aferaz: zer iritzi duzu PPko Santiago Cerverari gertatuaz?

Esan dezakedan bakarra da, gertatu dena argitzea nahi dudala, eta garbi daukadala biktima bat dagoela: Jose Antonio Asiain. Estortsio baten biktima. Beste pertsona bat dago inplikaturik eta auzitegiek ebatzi beharko dute.

CAN hizpide ere, zure anaia bat irregulartasunak egin izanaz akusatu zuten.

Diario de Noticiasen atera zen artikuluz ari zara? Nire senitarteko zuzen bati erreferentzia egiten zion, baina idatzi zuenak zuzendu zuen, faltsua baita. Senitarteko horrek, CANeko langilea izanda, lan baldintzak baliatu zituen, gainerakoek bezala. Areago, ni CANeko organoetan ez nengoela, horrela, sinpleki.

Zein da PSNren jarrera CANi dago-kionez?

CAN fundazioa izatera pasa bada, guk haxe diogu: Nafarroak konpetentzia eskusiboak ditu Fundazio kontuetan eta Parlamentuak arautu behar du Fundazio horren etorkizuna, baita berau zuzenduko duten organoak ere. Caixabank bihurtu bidean izandako fusio guztien izapi-

deak argira atera daitezzen nahi dugu. CANeko arduradunek azken urteotan eman den prozesua nolakoa izan den azaldu behar dute, CAN non zegoen eta non dagoen gardentasunez eta lasaitasunez azalduz.

Nafarroako eta Valentiako erkidegoetan irregulartasun kasu nabarmenak agertzea, deigarria bada, ezta?

Nafarroan eman diren ustelkeria eta irregulartasun kasuak ezin dira alderatu Valentzia, Madril, Balear Uharteak edota Galiziakoekin. Ez dira alderagarriak. Egia da, iraganean izan zirela delituzko egitateak, zigortuak izan zirenak. Gero ere gauzatxoak izan dira. Euskadin ere izan dira fenomenoak, EAJren inguruan. Baina ez dut uste nabarmenak direnik. Halere, kontuz, korrupzioarekin ezin da guardia jaitsi, alertan egon behar da, bera baita politika modurik gaiztoenean erasotzen duena.

Nafarroako Parlamentuko jardueraz: PSNk errenta eta sozietate zergen aldaketa itundu du UPNrekin. Hots, hatsa eman dio UPNri.

Ez da egia. Errotik ez ezatzen dut gezur hori. Errentari buruzko zerga onartu zen guk aurkeztutako propo-

samenean oinarritua. Ondare zerga berriz, guk eramandako proposamenaren harian. Sozietate zerga ere aurrera atera zen gure proposamenaren bidetik. Aizu, UPNk gure proposamenak ontzat ematen badi-tu... Beste proposamenetan beste talde zenbaitek bat egin zuten. Beraz, onartu den Erreforma fiskala oso onuragarria da, guk nahi genuena. Ez dugu inorekin itundu, bat egin dugu, beste batzuek gurea bozkatu dute. Beraz, primeran.

UPNrekin batera gobernatu duzue legealdi honetan, udara arte. Zein da esperientziaren irakaspena?

Etapak berea egin zuen bi hilabete-ra, jatorrizko bekatuarekin sortu baitzen. Hau da, UPNk PPrekin ituna egin zuen unetik, PPren politiken segimendua egin zuenetik. Irakaspena: UPN eta Barcina ez dira fidagarriak, gurekin akordio bat sinatu eta bi minutura PPrekin baitaude. Politika antagonikoak ditugu, eta krisi egoeran gehiago. PP-UPNk apustu egiten dute murrizketak egin aldera eta austeritate depresiboaren bidez. Gure politika hazkunde eta ongizate gizar-tearen aldekoa da.

PSNk aldaketa aldarrikatzen du Nafarroan. 2007an aukera izan zuen, baina finean Madrilgo Ferraz-etik kontrakoa erabaki zen. Fernando Puras presidentegai zela, Jose Blacok ebatzi zuen. Hori aldatu daiteke etorkizunean? UPNren alternatiba gauzatuko al da?

Nire uste osoa da, nafarrek UPNren alternatiba nahi badute, alternatiba sinesgarria izanen dela, ardura-tsua, politika hobeto joan dadin berme izanen dena. Eta berme hori alderdi sozialista da. Alderdi sozialistak segurtasuna eskaintzen du, aldiz, oposizioko gainontzeko indar politikoez eskaintzen dutena Foru Erkidegoa desagertzea da, eta nafar gehiengoak ez du hori nahi. Aldaketa bada ezkerreko politikak egiteko izanen da, ekonomiaren hazkunde eta ongizatearen gizar-te iraunkorra bermatzeko, gaizkien dauden pertsonen egoera hobetzeko. Parametro horietan nahi duenarekin akordioetara iristeko prest gaude. Alternatiba alderdi sozialista da. Baina, baten bat pentsatzen ari

“Egia da, hemen une erabakigarri zenbaitetan alderdi irmoagoa izan behar genuen UPNrekiko. Baina, egia da, terrorismoak baldintzatuak izan garela”.

bada, PSNk artikulatuko duela alternatiba nafar erkidego forala desagertu nahi dutenekin...

UPNk martxoan egingen du bere kongresua. Miguel Sanz agertu da mintzatoki politikoetan esanez, PSNren jarrerak ez duela legealdia osatzen laguntzen. Aurreratuko al dira hauteskundeak? Hala nahi du PSNk?

Guri ez zaizkigu axola UPNren arazoak. Ez gaude horretan, eta gainera, hauteskundeak aurreratzea ez dago gure esku, Gobernuko presidentearen borondatearen arabera baizik. Gure lana proposamenak egitea da Parlamentuan, eta hala egin dugu: iruzur fiskalaren lege alternatiboak. Osasungintzaren unibertsaltasuna bermatzeko %0,7 joan dadin errenta deklarazioetan helburu zehatzetara, eta ez Gober-

nuak nahi duena egiteko. Nafarrek ko-ordainketa farmazeutikoa ez dezaten egin, eta enplegu sortzailerak sustatzeko neurriak proposatu ditugu. Beste batzuk hauteskundeak buruan ari badira politika egiten, ari daitezten. Hauteskundeak iristen direnean, bada, ekinen diegu. historia duen alderdi sendoa gara.

Tira, Iruñeko udalean, esaterako, hiru zinegotzirekin geratu zarete.

Gauza bat da 2011n emaitza txarrak izatea... Baina onartu dezagun PSN dela Trantsizioaz geroztik sigla beraren azpian aurkezten den bakarra. Ikusi besteak, alternatiba gurekin artikulatu nahi dutenek, izena aldatzen dute bi urtetan behin: Nafarroa Bai, Geroa Bai, Amaiur, EH Bildu, Euskal Herritarrok, ANV, Herri Batasuna... Aizu, horrek ez du segurtasunik ematen. Besterik da testuinguru batean emaitza txarrak izatea. Alderdi hau sendoa da, oso errotua nafar gizar-tean, egitura indartsu batekin, nahi lukete beste batzuek...

UPNz besteko alderdiekin akordioetara iristea zaila dela dirudi.

Azken batzorde erregionalean hartu genuen jarrera garbia da: UPNrekin bilateralaltasun denbora bukatu da. Horrek ez du esan nahi alde batera uzten dugula eta lehentasuna dugula beste taldeekin. Beste taldeekin

“Gurekin alternatiba artikulatu nahi dutenek izena aldatzen dute bi urtean behin: Nafarroa Bai, Geroa Bai, Amaiur, EH Bildu, Euskal Herritarrok, ANV, Herri Batasuna... Aizu, horrek ez du segurtasunik ematen”

“4. Xedapen iragankorra da, batzuek aipatzen duten erabakitzeo eskubidearen berme hobereana. Nafar herriak iritzia eman eta erabaki baitezake”.

ezkerreko postulatueta bat egin dezakegu, hori gertatzen da sarritan. Aparteko ordain sarian edo funtzionarioen ordutegian, ondare zergan eta beste zenbaitetan bat egin dugu. Eta beste kontuetan UPNrekin. Dena den, gu alderdi sozialista gara, UPNrekiko eta nazionalistenganako ezberdinak. Garena gara: alderdi sozialista obreiro espainola.

Artean, zuk aipatu nazionalismoa zabaltzen ari da, EH Bilduren eta Geroa Bairen bitartez.

Hori ez da guztiz egia. Euskal nazionalismoa apenas hazi da botoetan Nafarroan. Besterik da eserlekuak irabazi izana, gure botoemaiak etxean geratu direlako. Ez da gauza bera. Historikoki nazionalismoaren tokiak garrantzia izan du, eta dauka. Baina ez du gora egin. Sigla anabasa horretan, askoz gehiago direla ematen du, hainbat alderdi izanda, bozeramaile ugari, baina funtsean anabasa da gailentzen dena, eta hiritarreak ez dute ezer argi ikusten. Funtsean, euskal nazionalismoa politika sentitzeko modu bat da, mugimendu sentimentala arrazionala baino, nazionalismo guztiak bezala. Errespetu guztiarekin diot, eta ni urrun nago horietatik.

Adi! Geroa Baik PSNren botoen edo espazioaren parte bat hartu dezake.

Inola ere ez. Datuek diotenez guk ez dugu Geroa Bairekin lehia elektoralik. Gure espazio elektorala posizio moderatueta dago. Alderdi nazionalista batek nekez kenduko dizkio botoak sozialismoari.

Ezker abertzaleak ez, baina baskismoaren inguruko botoak...

Gauza ezberdinez ari gara. Baskismoak badu lekua gure alderdian, horren lekuko erkidego honen izaera da. Baina alderdi hau ez da nazionalista. Egia da, gehiago eboluzionatu behar dugu alde horretara, sentsibilitate hori egon baitago erkidegoan, eta alderdi honen zioa biltzea eta gehitzea da.

Beno, nazionalista ez zarela ere...

Ez naizela euskal nazionalista...

Nazionalista espainola zarela erran dezake baten batek.

Ezta ere.

Nafartasunean non zaude, non PSN?

Guk kontu identitarioei ez diegu kasurik egiten. Gure alderdiak Nafarroan nahiz Espainian bokazio internazionalista dauka oroz gainetik. Kontu kolektiboaz baino, herri modura baino, pertsonaz ari gara,

hori da gure diferentzia edozein nazionalismoren aldean, edozein jatorrikoa dela. Guk kolektibitateak, frontierak, hizkuntzak eta herriak baino pertsonak ikusten ditugu.

Non dago ezkerre Nafarroan? Nola bildu berau?

Printzipioetan eta baloreetan oinarrituta. Ezkerreko den alderdiak lehentasunak garbi dauzka: aukera berdinen eta bizitza duinaren baldintzak pertsona guztientzat bermatzea. Hori da lehentasuna. Eta horri buruz zuzentzen dira baliabideak eta legeak sortzen. Oros gainetik norbanakoak daude, ez kolektibitateak. Hori da ezkerre.

Eskubide kolektiboak ez daude, orduan?

Ez ditut ukatzen, noski, baina lehenik pertsonak daude, subjektuak. Eskubideen subjektua pertsona da. Hor dago diferentzia.

EH Bilduk, esaterako, ez du ezkerreko politikarik egiten?

Bai, gai batzuetan bai. Baina galdera da: zein da EH Bildurentzat lehenik, ezkerreko politikak edo autodeterminazioa eta independentzia?

Autodeterminazioa ez al da eskubide bat? Nafarroako Erkidegoa autodeterminatu daiteke, ezta?

Herri bakoitza egunegun autodeterminatzen da, hauteskundeetan...

Eman dezagun egunen batean, abertzaletasuna dela gehiengoa...

Bada, 4. Xedapen iragankorrari esker Nafarroa Euskadira bilduko da, nafar herriak horrela erabakitzen badu. Gu kontra egongo gara, gure Foruari ondo joan zaiolako den bezala izanda. Horrek ez du esan nahi EAERI bizkarra emanda bizi behar dugula, besteak beste, lotura kulturalak ditugulako, garrantzizkoak.

4. Xedapen iragankorra atxikitzea ontzat ematen duzu beraz.

Nik, batzuek aipatzen duten erabakitzeo eskubidearen berme hobereana dela diot, nafar herriak iritzia eman eta erabaki baitezake. Azkenean hori da egin beharko dena, egin beharko bada. ■

